

گۇۋاھلىق سۆزى

ئاسىيە ئابدۇلئەھەد

1. مېنىڭ ئىسمىم ئاسىيە ئابدۇلئەھەد، مەن 1973-يىلى 12-دېكابىردە ئۈرۈمچىدە تۇغۇلغان. مەن ھازىر گوللاندىيەدە ياشايمەن، مەن بۇ يەردە ياشىغىلى 11 يىل بولدى.. 2019-يىلى 6-ئاينىڭ 23-كۈنى مەن يۈزلىگەن ئۇيغۇرلارنىڭ خىلمۇ-خىل سەۋەبلەر بىلەن (مەسىلەن چەتئەلدە تۇققىنى بارلىقى سەۋەب بولغان، دىنىي ئېتىقادى سەۋەبلىك سولانغان ياكى شۇنداقلا بىلەن مۇناسىۋىتى بولغانلىق سەۋەبلىك سولانغان) ئوخشىمىغان جايلارغا قامالغانلىقى توغرىلىق مەخپىي ئېلىكترونلۇق ماتېرىيالنى تاپشۇرۇۋالدىم. مەن بۇ ماتېرىيالنى تاپشۇرۇۋالغان تۇنجى كىشى ئەمەس ئىدىم، بۇ ماتېرىيال مەن بىلىدىغان چەتئەلدە تۇرۇشلۇق بىر شەخسكە يەتكۈزۈلگەن بولۇپ، مەن ئۇ شەخسنىڭ ئىسمىنى مەخپىي تۇتمەن. بۇ كىشى بۇ ماتېرىياللارنى باشقا بىرەيلەنگە بەرگەندە جاۋاب كەلمىگەنلىكى ئۈچۈن، ماڭا ئەۋەرتكەن ئىكەن. مېنىڭچە بۇ ماتېرىيالنىڭ ماڭا ئەۋەرتىلىشىدىكى سەۋەب بەلكىم مەن خەنزۇچە بىلگەنلىكىم سەۋەبلىك بولسا كېرەك.
2. ئەۋەرتىلگەن ھۆججەتنى كۆرگەندىن كىيىن، ئۇلارنىڭ راستلىقىنى جەزىم قىلدىم، چۈنكى خەت نوسقىسى، نامغىلىرى ھەقىقەتەن خىتاي ھۆكۈمىتىنىڭ ئىدى. بۇ ھۆججەتتىكى ئەڭ مۇھىم يېرى سولانغان ئۇيغۇرلارنىڭ سانى ئىدى، چۈنكى بىر نەچچە ھەپتە ئىچىدىلا مىڭلىغان ئۇيغۇرلار «ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم» دەپ سالاملاشقانلىقى ئۈچۈن تۇتۇپ كىتىلگەن ئىدى. مەن دەرھال بۇ ماتېرىياللارنى ئاشكارىلاشنىڭ يولىنى ئىزدىدىم، شۇڭا تۇنجى بولۇپ، بۇ ماتېرىيالنىڭ خىتاي ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمەلدارى جۇخەيلۇنىڭ (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى) ئىمزاسى بار بىر بېتىنى تۈتتىردا ئېلان قىلدىم. مېنىڭ بۇنداق قىلىشتىكى مەقسىدىم باشقىلارنىڭ دىققىتىنى تارتىپ ئىشنىڭ جەريانغا قاراش ئۈچۈن ئىدى. دەرۋەقە ئادىريان زېنىز بىلەن رىيان سۇم بۇنىڭغا ئىنكاس قايتۇردى، ھەمدە مېنىڭ بۇ ماتېرىيالنى توردىن ئېلىۋېتىشىمنى سورىدى. مەن قىسمەن ماتېرىياللارنىڭ بۇ ئىككەيلەنگە ئەۋەرتىپ بەردىم. ئادىريان بۇ ماتېرىياللارنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى، ۋە ئاشكارىلاشقا بولمايدىغانلىقىنى، ھەمدە بۇنى تېخىمۇ ئىنچىكىلەپ تەكشۈرۈش كېرەكلىكىنى ئېيتتى. رىيان مېنىڭ نىيو يورك ۋاقىتلىق گېزىتىنىڭ خوڭكوڭلۇق خىتاي مۇخبىرى دەيكاڭغا تونۇشتۇردى، مەن ئۇنىڭغا ماتېرىيالنىڭ قالغان قىسمىنى ئېۋەرتىپ بەردىم. ئۇلار ماتېرىياللارنى كۆرگەندىن كىيىن، ئۇنىڭ ئىنتايىن مەخپىي ماتېرىياللىقىنى ھەمدە بۇنى ئۇلارنىڭ ئۆزى يالغۇز ئېلان قىلىشقا ئاجىزلىق قىلىدىغانلىقىنى ئېيتتى. شۇنىڭ بىلەن ئادىريان ئۇلار بىلەن پاراڭلاشقاندىن كىيىن، يەنە بىرنەچچە مۇھىم خەلقئارالىق مەتبۇئاتلار بىلەن مەسىلەن خەلقئارالىق تەكشۈرگۈچى مۇخبىرلار بىرلەشمىسى قاتارلىقلار بىلەن دەرھال ئالاقە قىلىپ، بۇنى «خىتاي تېلىگرامما ھۆججەتلىرى» دەپ بىرلىكتە ئېلان قىلىشنى قارار قىلىشتى.

3. 2019-يىلى ئىيۇلدىن باشلاپ ، مەن فەسبۇكتا دوسلۇققا قوشۇش ، ئىنكاس قالدۇرۇش ۋە سۇئال سوراشلارغا ئۇچرىدىم. بۇنىڭ ئىچىدە بەزىلەر مەسىلەن شۆھرەت ھۇشۇردەك ئۇقۇمۇشلۇق پائالىيەتچىلەر ئىدى ، ئۇلار مەندىن ھۆججەتلەرنى ئۇلار بىلەن بەھرىلىشىشكە سوراشقا باشلىدى ، مەن بۇنداق سۇئاللاردىن گۇمانلىنىشقا باشلىدىم ، چۈنكى بۇ خەتلەرنىڭ يېزىلىشىدا ۋە گرامماتىكىسىدا ئېغىر مەسىلە بار ئىدى. مەن ئۇنداق كىشىلەرنىڭ بۇنداق ئاددىي خاتالىق ئۆتكۈزمەيدىغانلىقى كۆزدە تۇتۇپ ، ھەم ئۇلارنىڭ يالغان شەخس ئىكەنلىكىنى پەملەپ ، بۇ ماتېرىياللارنى ئورتاقلاشمىدىم.

4. 2019-يىلى سىنتەبىردە ، گوللاندىيەدە تۇرۇشلۇق ئىلگىرىكى يولدىشىم جەسۇر ھەببۇللا مەن ۋە بالىلارنى كۆرگىلى كەلدى. ئۇ ئۆزىنىڭ خىتايدا ساقچىلىق قىلىدىغان دوستىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن دۈبەيدە كۆرۈشۈشنى سورىغانلىقىنى ئېيتتى ھەمدە مېنىڭ بۇ ئىشقا قانداق قارايدىغانلىقىمنى سورىدى. مەن شۇنىڭ بىلەن مېنى ئامرىكىدىن فەسبۇكتا قوشماقچى بولغانلارنىڭ ئۆزى بىلەن ئالاقىلىشىپ ، ئۇلارنىڭ مېنى دوسلۇققا قوشۇش ئىشىنى سورىسام ، ئۇلار ئۆزىنىڭ ئەزەلدىن مېنى دوستلۇققا قوشۇپ باقمىغانلىقىنى ئېيتتى. مەن شۇئان بۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ مەن ھۆججەتلەرنى ئاشكارىلىغانلىقىم ئۈچۈن ، خىتاي دائىرىلىرىنىڭ مېنى قورقۇتماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى ھىس قىلدىم. مەن بولغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى جەسۇرغا ئېيتىپ بەردىم ، چۈنكى ئۇ بۇ ئىشلارنى بىلمەيتتى. ئۇ بۇنى ئاڭلاپ قاتتىق چۆچۈدى. ئۇ دۈبەيگە بارماسلىققا ئۇنىڭ بولسىمۇ ، ئەمما ئۇنىڭ دوستى ئۇنىڭ بىلەن جىددى ئالاقە قىلىپ ئۇنى دۈبەيگە كىلىشكە چاقىرغان شۇنداقلا كىراسىنى كۆتۈرۈشكە ماقۇل بولغاچقا ، ئۇ 2019-يىلى 9-سىنتەبىر دۈبەيگە باردى ھەمدە ئۇ يەردە بىر ھەپتە تۇردى. بۇ جەرياندا بىر گرۇپپا خىتاي ساقچىلىرى ۋە ئۇنىڭ دوستى ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشكەن ، جەسۇر ئۇلارنىڭ ئالىي مېھمانخانىدا تۇرىدىغانلىقىنى ماڭا ئېيتتى. بىر كۈنى ئۇلار جەسۇرنى تورتخانغا چاقىرغان ۋە شۇ يەردە ئۇنى قورقۇتقان. ئۇلار ئۇنىڭغا ئۇ دۈبەيدە ئۆلسە ، ئۆلۈكىنى ھىچكىم تاپالمايدىغانلىقىنى ، ئۇنىڭغا ئۆز بالىلىرىنى ئويلىشى كېرەكلىكىنى ئېيتقان ، شۇنداقلا ئۇنىڭغا ئۆز بالىلىرىنى داۋاملىق كۆرۈپ تۇرۇشىغا ياردەم قىلىدىغانلىقىنى ئېيتقان. ئۇنىڭغا تۇرمۇشتا قىيىنلىقىدىن باي قىلىۋىتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ ، ئۇنىڭغا بىر USB دېسكىنى بېرىپ ، ئۇنىڭ ئىچىدە مېنىڭ قېيىنى ئاپامنىڭ ماڭا ئەۋەرتكەن خەۋىرى بارلىقىنى ئېيتقان. جەسۇر 14-سىنتەبىر مېنىڭ يېنىمغا يەنە كەلدى ، تۇرقىدىن ئۇ قاتتىق قورقۇپ تۇراتتى ھەمدە بارلىق دەرىزە ۋە پەردىلەرنى ئېتىۋالدى. قايتا-قايتا ئويلىغاندىن كىيىن ، بىر بۇ ۋەقەنى ساقچىغا مەلۇم قىلىپ ، دېسكىنى ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بەردۇق. شۇنىڭ بىلەن گوللاندىيەدىكى بىر داڭلىق مۇخبىر بىز بىلەن كۆرۈشۈپ ، ھىكايىمىزنى بىر داڭلىق مەتبۇئاتتا ئېلان قىلىشى بىلەن ، بىز بىردىنلا سوتسىيالى مېدىيادا قىزىق نوقتىغا ئايلاندۇق. بىز بۇنداق بولۇشنى خالىمىغان بولساقمۇ ، ئەمما بىز بۇ ئىشقا ئارىلاشماي بولمىدى. جەسۇرنىڭ دۈبەيگە قىلغان بۇ زىيارىتى ئاخىرى خەۋەرگە ئايلاندى. بىزنىڭ بالىلىرىمىز بولغانلىقى ئۈچۈن ، ئۇلارنىڭ بىخەتەرلىكىنى كۆزدە تۇتۇپ ، ئاخىرى سوتسىيالى مېدىيادا ئارىلىشىشتىن باشقا تاللىشىمىز قالمىدى.

5. مەتبۇئاتلار خىتاينىڭ بۇ خەۋىرىنى ئېلان قىلغاندىن كىيىن ، ماڭا ئۇ ھۆججەتلەرنى يەتكۈزگەن كىشى ئۇنىڭدا يەنە باشقا ھۆججەتلەرنىڭ بارلىقىنى ، بۇ پەقەت بارلىق ھۆججەتلەرنىڭ يېرىمى ئىكەنلىكىنى ، يەنە بىر يېرىمىنىڭ «قاراقاش تىزىملىكى» دىگەن ماتىرىياللار ئىكەنلىكىنى ئېيتتى . شۇنىڭدىن كىيىن ماڭا خىرىس قىلىدىغان ئۇچۇرلار تۇشمۇ- تۇشتىن كىلىشكە باشلىدى . بۇ ھۆجۇملارنىڭ بىر قىسمى خىتاينىڭ «يەر شارى ۋاقىتلىق گېزىتى» دىن كەلدى . ئۇلارنىڭ بىر تەھرىرى ماڭا ئۇچۇر يوللاپ ، ماڭا خىرىس قىلىۋاتقانلارنىڭ ئۆز دوستلىرىم ۋە جەمئىيىتىمدىكى ئۇيغۇرلاردىن كىلىدىغانلىقىنى ، ھەرگىزمۇ خىتاي تەرەپتىن كەلمەيدىغانلىقىنى ئېيتتى ، شۇنداقلا مېنىڭ ئۆزۈمگە ھېزى بولۇشۇم كېرەكلىكىنى ئېيتتى . بىزگە توردا يەنە نۇرغۇن تەشۋىش ئۇچۇرلىرى ۋە ئىنكاسلىرىمۇ يېزىلدى . مۇشۇ يېقىندا بىز گوللاندىيەدىكى ئۇيغۇرلارنىڭمۇ تەھدىتىگە ئۇچرىدۇق ھەم بۇ بۇنىڭدىن بەكمۇ غەلىتىلىك ھىس قىلدۇق . بىز يەنە ساقچىغا تېلېفون قىلىپ ، ئۇنى دوكلات قىلدۇق ھەم مەن ۋاقىت ھۇشيارلىقىنى يوقاتمىدۇق . بۇ ئىشلار باشلانغاندىن كىيىن ، مەن ھەر ۋاقىت سىرتلاردا بالىلىرىم بىلەن بىللە يۈرگىنىمدە ئەتراپىمغا دىققەت قىلىپ كەلدىم . مېنىڭ ئىلگىرى يولدىشىمۇ شۇنداق ئەندىشىدە بولدى . ساقچىلار بىرەر ئىش بولۇپ قالسا ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن ، بىزنىڭ ئۆيىگە بىخەتەرلىك سېستىمىسىنى ئورناتتى .

6. يېقىندا مەن ئۆزۈمگە خىتاينى تەكشۈرۈشكە باشلىدىم . مەن 70 يىلدىن بۇيان جۇڭگو ھۆكۈمىتى تارقاتقان ئۇيغۇرلارغا قارشى بارلىق ھۆججەتلەرنى ۋە سىياسەتلىرىنى يىغىپ بىر دوكلات تەييارلىدىم . ئۇلارنىڭ ھەممىسى ھۆكۈمەت ھۆججەتلىرى يەنى «قىزىل باشلىق» ھۆججەتلەر بولۇپ ، ئۇلاردا ئىنتايىن مۇھىم ئۇچۇرلار يىغىلغان . بۇ ھۆججەتلەرنىڭ ئەڭ دەسلەپكىلىرى 1949- يىلىغا تۇتىشىدۇ . ئەڭ مۇھىمى ، ئۇلار لاگېر ھەققىدە ھۆججەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . مېنىڭ بۇ دوكلاتىمدا ئارقا سەپ تەمىناتى ۋە لاگېرلارنىڭ ئاساسلىق ئىقتىدارى (تۇتۇلغانلارنىڭ سانى ، ئۇلارنىڭ ئۇچۇرلىرى ، تۇتۇپ تۇرغان ئورۇنلارنىڭ ئىسمى قاتارلىقلار) قاتارلىق مۇھىم ئۇچۇرلار يېزىلغان . بۇ دوكلات 206 بەتلىك دوكلات بولۇپ ، ھازىر بۇ دوكلات ئېنگىلىزچىغا تەرجىمە قىلىنماقتا .

زىيارەت قىلغۇچى (مارتىن داۋنناس) گۇۋاھلىق بەرگۈچىدىن ئۇنىڭ بۇ گۇۋاھلىقنىڭ مەزمۇنىنى چۈشەنگەن چۈشەنمىگەنلىكىنى ۋە ئۇنىڭ مەزمۇنىغا قوشۇلدىغان-يوقلۇقىنى سورىدى . گۇۋاھچى 2021- يىلى 24- فېۋرال گىرنۇۋىچ ۋاقتى سائەت 21:55 ئۆتكەندە ، ئۇنىڭ بۇ بايانىنىڭ مەزمۇنىغا قوشۇلغانلىقىنى بىلدۈردى .